

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Brit Mesipuu
Milos OÜ
brit@milos.ee

Teie 29.12.2023 nr

Meie 30.01.2024 nr 2.1.-5/24/3374-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon sai Teie pöördumise, milles soovite informatsiooni veebilehe küpsiste rakendamise ning otseturustuspakkumiste saatmise osas. Kuna soovite viidatud teemadel selgust saada, siis selgitab inspeksioon nii küpsiste kasutamise kui otseturustuspakkumiste edastamise regulatsiooni ning reegleid üldiselt ning sellest tulenevalt saate ka loodetavasti vastused oma küsimustele.

Märgime, et isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikkel 4 punkti 1 kohaselt on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Isikuandmete töötlemine on iga isikuandmetega tehtav toiming. IKÜM põhjenduspunkt 30 selgitab, et füüsilisi isikuid võib seostada nende seadmete, rakenduste, tööriistade ja protokollide jagatavate võrguidentifikaatoritega, näiteks IP-aadresside või küpsistega, või muude identifikaatoritega, näiteks raadiosagedustuvastuse kiipidega. See võib jätta jälgi, mida võidakse kasutada füüsiliste isikute profileerimiseks ja nende tuvastamiseks, eelkõige juhul, kui neid kombineeritakse serveritesse saabuvate kordumatute identifikaatorite ja muu teabega.

Küpsiste regulatsioon tuleneb EL direktiivist [2002/58/EÜ](#) (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv), mida muudeti direktiiviga [2009/136/EÜ](#). Tulenevalt EL direktiivist 2002/58/EÜ preambula punktist 25 on veebilehe haldajad kohustatud esitama selge ja täpse teabe, millist tüüpi küpsiseid nende veebileht kasutab ja mis eesmärgil. Küpsiste paigaldamiseks peab olema konkreetne õiguslik alus.

Seejuures on sõnaselgelt direktiivis ettenähtud, et küpsiste kasutamiseks peab olema isiku eelnev nõusolek, v.a juhul kui andmete tehnilise salvestamise ja juurdepääsu ainus eesmärk on edastada sidet elektroonilises sidevõrgus või mis on teenuseosutajale hädavajalik infoühiskonna teenuse osutamiseks. Hädavajalikud küpsised on näiteks kasutaja sessiooni-, keele-eelistuse- või autentimise küpsised. Sellised küpsised otseselt ei mõõda midagi, vaid toetavad veebilehe põhifunktsioone. Nõusoleku kohustust (küpsistele, mis vajavad nõusolekut) on kinnitanud ka Euroopa Kohus 01.10.2019 asjas number C-673/17¹. Euroopa Kohus on otsuses ka rõhutanud, et nõusolek kolmandate osapoolte küpsiste kasutamiseks tuleb võtta sõltumata sellest, kas tegemist on isikuandmetega või mitte.

Juhul, kui veebilehel on kasutusel analüütilised küpsised ja/või reklaamküpsised, mis võimaldavad inimest kas otseselt või kaudselt tuvastada, tuleb lähtuda isikuandmete kaitse

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0673>

üldmäärusest ning seda tüüpi küpsiste paigaldamiseks peabki olema kasutaja eelnev nõusolek. Andmesubjekt peab aru saama, milliseid küpsiseid veebileht kogub ja tal peab olema võimalik iga küpsiseliigi kohta anda eraldi nõusolek (v.a võrgulehe toimimiseks hädavajalikud küpsised).

Nõuetele vastav teade küpsiste kasutamisest sisaldab selgitust, mis eesmärgil küpsiseid kasutatakse, kui kaua ja kes on need erinevad osapooled, kellega on kavas neid jagada (kui on asjakohane). Teade peaks sisaldama viidet andmekaitsetingimustele, kus on selgitatud ka küpsiste kasutamise tingimusi. Soovitame selgitustes viidata ka konkreetsete küpsiste nimetustele.

Kindlasti tuleb jälgida, et kui teatud küpsised eeldavad kasutaja nõusolekut, tohib sellised küpsised laadida alles peale kasutaja tahteavaldust. Meie praktika on paraku näidanud, et vaatamata nõusoleku bännerile laetakse küpsised kasutaja arvutisse kohe veebilehe avamisel. See ei ole aga korrektne.

Nõusoleku bänner peaks sisaldama kolme võimalust - (1) kasutaja saab korraga nõustuda kõigi küpsistega (st nii vajalikud kui mittevajalikud), (2) kasutaja saab keelduda küpsistest (st rakenduvad ainult vajalikud küpsised) ning (3) kasutaja saab täiendavalt hallata, millised mittevajalikud küpsised ta lubab. Näiteks ei soovi kasutaja reklaamküpsiseid, kuid statistika (analüütika) küpsistega on nõus.

Juba nõustunud küpsiste kustutamiseks on kolm levinud võimalust – vilunud kasutajad oskavad neid juba ise veebilehitsejas kustutada. Teiste kasutajate võtmes on hea tava veebilehel hoida infot, kuidas kasutajad seda teha saavad. Kolmas võimalus on aega ajalt bänneriga meelde tuletada, et küpsised on kehtiva nõusoleku alusel kasutusel ja kui kasutaja neid enam ei soovi, siis mida ta tegema peab.

Otseturustuspakkumiste saatmist reguleerib Eestis elektroonilise side seaduse (ESS-i) § 103^{1,2}. Inspeksioon selgitab üldiselt nõudeid, mis kohalduvad füüsilistele isikule ning nõudeid, mis kohalduvad juriidilistele isikutele seoses otseturustuspakkumistega.

Pöördumises selgitatud asjaoludest lähtuvalt, saame selgitada, et elektroonilise otseturustuse ehk *spami* saatmise eelduseks on füüsilise isiku puhul tema eelnev nõusolek. Samuti peab kellele tahes saadetud otseturustuse teates olema viide, kuidas teadete saamisest loobuda. Täpsemalt saate lugeda inspeksiooni [juhisest](#) ja kasutada seda oma pöördumises otseturustaja poole. Kui saatja oma praktikat ei muuda, on kiireim lahendus saatja aadressi blokeerimine.

Juriidilise isiku elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuseks on lubatud juhul, kui kontaktandmete kasutamisel antakse iga kord selge ja arusaadav võimalus tasuta ja lihtsal viisil keelata oma kontaktandmete selline kasutamine. Ja siis kui isikul võimaldatakse oma õigust keeldumisele realiseerida elektroonilise side võrgu kaudu.

Sõltumata sellest, kas tegemist on füüsilise või juriidilise isiku kontaktandmetega, on elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuseks keelatud, kui (ESS § 103¹ lg 4 punktid 1, 2 ja 5):

- 1) isik, kelle nimel teave edastatakse, ei ole tuvastatav;
- 2) isik on keelanud oma elektrooniliste kontaktandmete kasutamise;
- 3) ei sisalda juhendit või teavet, mis võimaldab sideteenuse kasutajal, kliendil või ostjal oma õigust keeldumisele realiseerida.

Seda, millisel alusel ettevõtte edastab Teile kirju (sh turustuspakkumisi), saabki selgitada otseturustuspakkumise saatja.

Märgime, et isikuandmed on ainult füüsilisel isikul – juriidilisel isikul puudub eraelu ning seega

² <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/517122020006/consolide>
2 (3)

ka isikuandmed. Kui füüsilise isiku kontaktandmed on juriidilise isiku kontaktandmeteks märgitud näiteks Äriregistris, siis loetakse need andmed juriidilise isiku kontaktandmeteks. Andmesubjektil endal tuleb olla tähelepanelik, milliseid andmeid avaldatakse, sh Äriregistris.

Lõpetuseks, loodame, et meie selgitustest on Teile abi ning märgime veelkord, et Andmekaitse Inspeksioon saab eelkõige anda üldiseid selgitusi seoses küpsistega ning otseturustuspakkumistega. Kui Teil on vajalik analüüsida konkreetseid juhtumeid, siis sellisel juhul on Teil võimalus pöörduda nõustajate poole, kes sellealaseid teenuseid igapäevaselt pakuvad (advokaadid, juristid jne).

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel